

ABI-INFO I – syksy 2019: Töölön yhteiskoulun aikuislukio 1855

Kokeet järjestetään Töölön yhteiskoulun aikuislukiossa, Urheilukatu 10–12. [ylioppilastutkinto.fi](https://www.ylioppilastutkinto.fi)

lue: <https://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/tiedote-kokelaille>

Määräykset ja ohjeet:

https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/sivuston_tiedostot/Ohjeet/Yleiset/maaraykset_ja_ohjeet_2018_fi.pdf

HUOMAATHAN, että kokelas on itse vastuussa, että on selvillä ylioppilastutkintoon liittyvistä määräyksistä, ylioppilastutkintokokeiden määräyksistä, yo-kokeiden suoritusohjeista sekä noudattaa niitä. Sinun tulee myös hallita sähköisessä yo-kokeessa **Abitti-koeympäristön** käyttö ja sinulla tulee olla **oma kone tarvittavine lisälaitteineen**. Tutustu huolellisesti infomateriaaleihin; [ylioppilastutkinto.fi](https://www.ylioppilastutkinto.fi) ja käy **tv-t-pajassa** perehtymässä Abittiin. Lue myös ohjeistus: <https://peda.net/helsinki/tyk/tya/lukio/sy>

***ABI-info I**:ssä käsitellään kirjoituksiin liittyviä yleisiä sääntöjä (esim. onko oikeus osallistua, sitovuus, miten uusiminen tapahtuu, vieraskielisyys selvitys jne.), tutkinnon rakenne, yo-lautakunnan kirje kokelaille ja ilmoittautumisasiat.

***ABI- info II** on lähempänä kirjoituksia **ti 10.9. klo 20.05 yläsalissa 5 krs.** ja siellä selviää **tarkat kirjoitusajat ja -paikat** (paikka voi olla esim. sukunimen aakkostuksen mukaan), **käydään läpi YO-ohjeistusta ja toimimista koetilassa sekä kirjoituksiin valmentavien tilaisuuksien ajankohdat ym.** On tärkeää osallistua myös kirjoitettavan aineen **valmentautumistilaisuuteen**, jonka pitää ko. aineen opettaja. Tietoa ylioppilaskirjoituksista saat lisäksi koulumme **opinto-oppaasta** sekä internetsivuilta www.tyk.fi ja www.ylioppilastutkinto.fi. Harjoittele tehtäviä www.yle.fi/abitreenit.

Syksyn 2019 ylioppilaskokeisiin on ilmoitauduttava **henkilökohtaisesti** aikuislukion kansliassa **ke 8.5.-ti 14.5.** Kevään 2019 kirjoituksiin osallistuneille lähetetään tekstiviestillä tieto koulun omasta pidennetystä ilmoittautumisajasta, jota on noudatettava (kevään yo-tulokset tulevat ke 15.5.). Kanslia on avoinna ma-to klo 13–19 ja pe 13-17. Katso kanslian mahdolliset poikkeavat aukioloajat aikuislukion internetsivujen *ajankohtaista* -osiosta. Laadi etukäteen **tutkintosuunnitelmasi**, jos hajautat tutkintosi. **Vältä ruuhkaa ja ilmoittaudu ajoissa, varaa aikaa n. 10 minuuttia.** Tutkintonsa ajallisesti hajauttava kokelas voi itse pyytää ylioppilastutkintolautakunnalta rekisteriotteen, josta ilmenee hänen siihen asti suorittamansa tutkinnon kokeet, arvosanat ja pistemäärät.

***Jokaiselle kirjoituskerralle on ilmoitauduttava erikseen!**

TUTKINNON RAKENNE: 4 pakollista koetta sekä yksi tai useampi ylimääräinen koe.

- Ylioppilastutkintoon voi kuulua **vain yksi koe samassa oppiaineessa** (L 672/2005, 6 §).

- Ylioppilastutkinto tulee suoritetuksi, kun kokelas on suorittanut hyväksytysti pakolliset kokeet. Tutkinto tulee suoritetuksi pakollisessa kokeessa annetun hylätyn arvosanan estämättä, jos arvosana ei ylioppilastutkintolautakunnan vahvistamien perusteiden mukaan estä tutkintotodistuksen antamista eikä kokelas ole kirjallisesti kieltänyt hylätyn arvosanan merkitsemistä todistukseen. (L 672/2005, 6 §) **kompensaatio, opinto-op. s.90.**

Äidinkielen koe (tai **suomi toisena kielenä koe**) on kaikille pakollinen, **muut kolme** tutkintonsa pakollista koetta kokelas valitsee seuraavasta **ryhmästä: toisen kotimaisen kielen koe (ruotsi), yksi vieraan kielen koe, matematiikan koe, yksi reaaliaineen koe.**

Kokelas voi suorittaa äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen **suomi toisena kielenä ja kirjallisuus - oppimäärään perustuvana kokeena (s2)** jos hänen äidinkieltensä ei ole suomi, ruotsi tai saame ja hän on opiskellut suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaiset opinnot, jotka ovat kokeeseen osallistumisen edellytyksenä lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalle, tai jos hän on viittomakieltä äidinkielenään tai ensikielenään käyttävä.

Erillinen hakeminen s2-kokeeseen on tarpeen esimerkiksi, jos • kokelas on opiskellut äidinkieleltään suomen-, ruotsin-, tai saamenkielisille tarkoitetun äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän mukaiset opinnot • kokelaan väestörekisteriin merkitty äidinkieli on suomi, ruotsi tai saame • kokelas on suorittanut lukion oppimäärää vastaavan ulkomaisen koulutuksen • kokelas on opiskellut ammatillisen perustutkinnon

suomi tai ruotsi toisena kielenä opinnot, mutta ei lukion oppimäärän mukaisia opintoja (L/2019, 11§).

Katso tarkemmin

https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/sivuston_tiedostot/Ohjeet/Koekohtaiset/suomi_tai_ruotsi_toisen_a_kielena_kokeen_maaraykset.pdf

Opiskelijan tulee olla yhteydessä aikuislukion erityisopettaja Jonna Ekstrandiin **syksyn 2019 tutkinnon kohdalla poikkeuksellisesti viimeistään ke 15.5.** Kevään 2020 yo-kokeiden osalta viimeistään 1.11.2019 ja syksyn 2020 kokeiden osalta 1.4.2020.

Yhden pakollisista kokeista tulee olla **A-tason eli pitkän oppimäärän** mukainen koe. A-tason kokeita järjestetään seuraavissa oppiaineissa: *toinen kotimainen kieli (ruotsi), matematiikka sekä englannin, saksan, venäjän, ranskan ja espanjan kielet.* **Ylimääräisiä kokeita** voit suorittaa haluamasi määrän sekä täydentää tutkintoasi myöhemmin. Kokeen pakollisuuden ja ylimääräisyyden **valinta on sitova**, eikä sitä voi jälkikäteen muuttaa.

- kokelas voi samalla tutkintokerralla osallistua vain yhteen vieraan kielen kokeeseen, joka perustuu *pitkään* oppimäärään. Kokelas saa tutkinnossa suorittaa pitkään tai lyhyeen oppimäärään perustuvan matematiikan kokeen riippumatta siitä, minkä oppimäärän mukaan hän on matematiikkaa lukiossa opiskellut.

HUOM! REAALIINEIDEN KOKEET – yhtenä päivänä voi olla vain yksi koe:

Ryhmä I: *psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia.* **Ryhmä II:** *ev.lut. uskonto, ort. uskonto, elämäntutkimustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede ja terveystieto.*

HUOM! Äidinkielen kokeessa on osallistuttava molempiin kokeisiin (*lukutaidon koe ja kirjoitustaidon koe*), **kielten kokeessa** on sekä kuuntelu- että kirjallisen osion tehtäviä, jolloin pitää olla vastannut molempien osioiden tehtäviin. Tarkemmat ohjeet opettajien valmentautumistilaisuuksissa.

KOKEET HAJAUTTAMALLA TAI KAIKKI KERRALLA?

- sinun on ilmoitettava tutkintosi kaikkiin pakollisiin kokeisiin **kolmen peräkkäisen** tutkintokerran aikana > muuten tutkinto vanhenee (eli on aloitettava alusta).
- voit suorittaa kaikki kokeet myös kerralla.
- **hylättyä koetta** on oikeus uusia **kolme kertaa sitä seuraavan kolmen** tutkintokerran aikana.
- **hyväksytyä koetta** saa uusia niin monta kertaa kuin haluaa, vaikka olisi sen jo uusinut kerran.

"Uusintaan kannattaa ilmoittautua, jos on valmis sitoutumaan opiskeluun ja kokeeseen valmistautumiseen. Turhat ilmoittautumiset eivät ole kokelaiden eivätkä yhteiskunnan varojen tarkoituksenmukaista käyttöä. Jos tavoitteena on menestyminen opiskelijavalinnassa, kannattaa tutustua eri korkeakoulujen monipuolisiin opiskelijavalintavaihtoehtoihin ennen uusintaan ilmoittautumista. Arvosanan nostaminen yhdellä pykälällä edellyttää yleensä merkittävää panosta sekä oppiaineen tavoitteiden mukaisessa osaamisen kehittämisessä että ajattelun taitojen kypsymisessä. Nämä taidot harvoin kehittyvät itsestään. Tilastojen mukaan vain noin 5 % hyväksytyin kokeen uusijoista on viime vuosina pystynyt korottamaan arvosanaansa" YTL

- **kompensointi** ovat tärkeitä, mikäli tulossa hylätty (I+,I-,I-,I--), ylimääräiset kokeet tällöin tärkeitä (> kompensointi voi päästä ylioppilaaksi, vaikka koe hylätty: katso opinto-opas s.90).
- voit ilmoittautua ylimääräisiin yo-kokeisiin, jos pakollisiin kokeisiin ilmoittautuminen on kesken; ylimääräisiä kokeita et voi valita, jos **olet jo osallistunut kaikkiin pakollisiin** kokeisiin ja niistä **yksi tai useampi on hylätty**. Keskeytynyttä koetta ei voi kompensoida. Kokeessa täytyy olla myös arvosteltavaa.

VOITKO OSALLISTUA YO-KIRJOITUKSIIN?

*** Lukion opiskelija (lukion päättötodistus)**

Ilmoitaudut suorittamaan koko tutkintoa, et pelkästään erillisiä kokeita. Ennen kokeeseen osallistumista olet opiskellut **kirjoitettavan aineen pakolliset kurssit**. Sellaisissa reaaliaineissa, joissa ei pakollisia kursseja ole, tulee olla suoritettuna vähintään 2 kurssia. Lyhyissä vieraissa kielissä kursseja tulee olla suoritettuna 3. (pakolliset kurssit tulee olla suoritettu viimeistään kokeen päivänä, äidinkielessä ensimmäisenä koepäivänä – huomioitava koulun mahdollisuudet järjestää suoritusten vastaanotto esim. kurssikoe- ja uusintakoepäivät)

Rehtorin päätöksellä kokeeseen voi erityisestä syystä osallistua myös lukion oppimäärää suorittava, joka ei ole opiskellut oppiaineen oppimääriä, mutta jolla muutoin voidaan katsoa olevan riittävät edellytykset kokeesta suoriutumiseen. Tämä voi tulla kysymykseen esimerkiksi silloin, kun henkilö on oppinut jonkin kielen ulkomailla tai hänellä on ollut pitkäaikainen sairaus, joka on estänyt opiskelemasta vaadittavia kursseja.

Lukion rehtori **voi evätä osallistumisen** ylioppilastutkintoon tai siihen kuuluvaan kokeeseen, jos kokelas ei täytä ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetun lain 4 §:ssä osallistumiselle säädettyjä edellytyksiä. Rehtorin tulee antaa osallistumisoikeuden epäämisestä perusteltu kirjallinen päätös. *Lukion rehtorin päätökseen, jolla rehtori on evännyt osallistumisoikeuden ylioppilastutkintoon tai siihen kuuluvaan kokeeseen, saa kirjallisesti hakea oikaisua aluehallintovirastosta. Sen päätökseen asiassa haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.*

Koe, johon kokelas on ilmoittautunut, mutta johon hän ei ole saanut osallistumisoikeutta, poistetaan lautakunnassa kokelaan aineyhdistelmästä. Tätä ei katsota kokeen yrityskerraksi.

*** Ammatillisen tutkinnon pohjalta kirjoittaja:**

Mikäli ammatillinen tutkintosi on laajuudeltaan 180 osaamispistettä tai sitä vastaava vanhempi tutkinto sinulla on oikeus osallistua YO- kirjoituksiin.

180 osaamispisteeseen perustuvaa ammatillista tutkintoa suorittava henkilö voi osallistua ylioppilastutkintoon opintojen ollessa vielä kesken. Häneltä edellytetään kuitenkin vähintään 90 osaamispisteen ammatillisia opintoja ennen tutkintoon osallistumista.

Jos ammatillisen tutkintosi suorittaminen on suppeampi, vaaditaan sinulta lisäopintoja vähintään kaksi pakollista lukiokurssia niissä aineissa, joita olet ilmoittautunut suorittamaan.

Tarkemmat määräykset esim. oppisopimuskoulutuksen suorittaneen, nuorisoasteen kokeilussa mukana olevan ym. kohdalla opinto-oppaassa s. 85-86 sekä www.ylioppilastutkinto.fi.

ILMOITTAUTUMISEN SITOVUUS:

”Tutkintoon ilmoittautuminen on sitova. Koe, johon kokelas on ilmoittautunut, mutta johon hän ilman erityisen painavaa syytä on jättänyt saapumatta, katsotaan hylätyksi. Tutkintoa tai erillisiä kokeita suorittamaan ilmoittautunut **kokelas on velvollinen maksamaan** ylioppilastutkintoon liittyvät maksut.”

> VAIKKA JÄTÄT TULEMATTI, JOUDUT MAKSAMAAN YO-MAKSUT JA MENETÄT TUTKINTOKERTASI; (joten varmista etukäteen mm. työnantajaltasi mahdollisuutesi olla poissa koepäivinä)

ERITYISJÄRJESTELYT , VIERASKIELISYSSSELVITYKSET JA PUOLTOLAUSEET:

https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/sivuston_tiedostot/Ohjeet/Sairaus/fi/koesuoritusta_heikentava_syy.pdf

Jos opiskelija haluaa, että *lukihäiriö, sairaus tai vamma, vieraskielisyys tai erityisen vaikea elämäntilanne* otetaan huomioon ylioppilastutkinnossa, tulee hänen olla yhteydessä aikuislukion erityisopettaja *Jonna Ekstrandiin* puh. 040 485 4534 jonna.ekstrand@tyk.fi **kevään 2020 yo-kokeiden osalta viimeistään 1.11.2019 ja syksyn 2020 kokeiden osalta 1.4.2020.**

Ylioppilastutkintolautakunta päättää **erityisjärjestelyiden käytöstä** sekä koesuoritusta heikentävän syyn **huomioon ottamisesta arvostelussa** kokelaan hakemuksen perusteella.

Koesuoritusta heikentävinä syinä otetaan huomioon *sairaus tai vamma, erityisen vaikea elämäntilanne, lukemisen ja kirjoittamisen erityisvaikeus tai vieraskielisen kokelaan opetuskielen puutteellinen hallinta.*

Ensisijainen tapa ottaa koesuoritusta heikentävä syy huomioon on myöntää **erityisjärjestelyjä** koetilanteeseen. **Pistekorotus** kohdistuu jatkossa ainoastaan niihin kokeisiin, joiden arvosana ilman lisäpisteitä **olisi hylätty**. Pistekorotuksen hylätyyn kokeeseen voi saada riippumatta siitä, onko erityisjärjestelyitä haettu tai käytetty. Hakemus YTL:lle tehdään viimeistään silloin, kun kokelas ilmoittautuu tutkintoon ensimmäisen kerran. Hakemuksen voi tehdä myös hajautetun tutkinnon ollessa kesken, jos tarve havaitaan tutkinnon aloittamisen jälkeen.

Mikäli hakemuksessa haetaan **erityisjärjestelyjä**, tulee hakemuksen sisältää kokelaan henkilökohtainen opintosuunnitelma tai ne suunnitelman osat, joihin on lukiolain (714/2018) 28 § 2 mom. mukaisesti kirjattu tukitoimet koetilanteissa, tai muu selvitys haetuista tukitoimista. Lukio-opinnoissa tai muissa opinnoissa havaittu tuen tarve ja toteutetut tukitoimet ovat keskeinen peruste erityisjärjestelyiden tarvetta arvioitaessa. Mikäli kokelas ei ole saanut tukitoimia, hakemuksen selvityksessä tulee yksilöidä, miten koesuoritusta heikentävä syy vaikuttaa ylioppilastutkinnossa suoriutumiseen ja miksi erityisjärjestely on

tarpeen kohtuullisen ja yhdenvertaisen aseman luomiseksi. Lisäksi hakemukseen liitetään lukion lausunto haettavien erityisjärjestelyiden tarpeesta, toimivuudesta ja kohtuullisuudesta. Jos kokelaalla on ollut mahdollisuus erityisjärjestelyihin opintojen aikana, tulee lausunnosta käydä ilmi, onko kokelas käyttänyt näitä järjestelyitä ja ovatko ne olleet hänelle tarpeellisia. Ennen kuin kokelas ryhtyy hakemaan lautakunnalta erityisjärjestelyjä ja hankkimaan tarvittavia liitteitä, hänen on **syitä keskustella tarvittavista erityisjärjestelyistä sekä niiden toteuttamisesta aikuislukion erityisopettajan kanssa.**

Lukihäiriö: Lukihäiriöiselle kokelaalle voidaan myöntää hakemuksesta **erityisjärjestelyjä**. Lukilausunnon tekee aikuislukion erityisopettaja Jonna Ekstrand. Siihen on liitettävä äidinkielen ja kirjallisuuden ja kielten opettajien lausunnot kokelaan suoriutumisesta. Lukilausunto tulee olla hankittu lukioaikana ennen yotutkinnon aloittamista.

Sairaus tai vamma: Jotta sairaus tai vamma voidaan ylioppilastutkinnossa ottaa huomioon, tulee kokelaan tai hänen huoltajansa hankkia lääkärin lausunto sairaudesta tai vammasta sekä muut tilanteen selvittämiseen tarvittavat liitteet. Lääkärinlausunnosta tulee ilmetä diagnoosi, sairauden tai vamman vaikutukset kokeiden suorittamiseen ja lääkärin erikoisala, ja siinä tulee olla lääkärin allekirjoitus. Sairauden tai vamman perusteella voidaan kokelaalle myöntää **erityisjärjestelyjä**. Myös raskaudesta johtuvien tarpeiden perusteella voidaan myöntää erityisjärjestelyjä. Ylioppilastutkintolautakunta luokittelee sairauden tai vamman vaikutuksen koesuoritukseen neliportaisella asteikolla: ei vaikuta, vaikuttaa jonkin verran, vaikuttaa merkittävästi ja vaikuttaa erittäin paljon. Luokittelu vaikuttaa sairauden tai vamman huomioon ottamiseen arvostelussa.

Vieraskielisyys: Vieraskieliselle kokelaalle, jolla on puutteita opetuskielen hallinnassa, voidaan hakemuksesta myöntää erityisjärjestelyinä **kaksi tuntia lisäaikaa muissa kuin vieraan kielen kokeissa**. Hakemuksesta tulee ilmetä väestörekisteriin merkitty äidinkieli, kotona käytettävät kielet sekä koulunkäynti, opiskelu tai työskentely suomeksi tai ruotsiksi. Lautakunta pisteyttää kokelaan kielitaustan (pisteytystaulukko:

https://www.ylioppilastutkinto.fi/images/sivuston_tiedostot/Ohjeet/Sairaus/fi/koesuoritusta_heikentava_syy.pdf s.13)

Hakemukseen liitetään kahden opettajan arvio opetuskielen puutteellisen hallinnan vaikutuksesta kokelaan opintomenestykseen. Opettajista toinen on äidinkielen ja kirjallisuuden opettaja tai suomi tai ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän opettaja. Toinen opettaja on reaaliaineen opettaja. Kokelaan kielitaustastaan saamat pisteet ja kummankin opettajan arviosta saadut pisteet lasketaan yhteen. Jos kokelas saa yhteensä vähintään 20/36 pistettä kriteerien perusteella ja hakemuksesta ilmenee lisäajan tarve, voidaan kokelaalle myöntää lisäaikaa.

Kuulovamma: Hakemukseen kuulovamman ottamisesta huomioon ylioppilastutkinnossa on liitettävä audiologiaan, foniatriaan tai korva-, nenä- ja kurkkutauteihin erikoistuneen erikoislääkärin lausunto. Lausuntoon on liitettävä äänes- ja puheaudiogrammi. Lääkärinlausunnosta tulee käydä ilmi diagnoosi ja lääkärin erikoisala.

HUOM! LOMAKKEIDEN JA LAUSUNTOJEN TÄYTTÄMISEEN MENEÄ AIKA, JOTEN NE ON HUOLEHDITTAVA KUNTOON AJOISSA – varaa useampi viikko. Opettaja ei voi arvioita antaa, ellei ole opettanut sinua vähintään kahta valtakunnallista kurssia.

HUOM! *Muista ilmoittautumisen yhteydessä mainita lomakkeen vastaanottajalle, jos Ylioppilastutkintolautakunta on myöntänyt sinulle jo aiemmin oikeuden erityisjärjestelyihin.*

Valmentautumistilaisuudet – vältä turhat virheet ja osallistu ehdottomasti!

Kaikissa oppiaineissa järjestetään ennen kirjoituksia valmentautumistilaisuudet, joihin sinun on hyvä osallistua. Tilaisuuksien ajankohdat ilmoitetaan [ABI-INFO II:ssa ti 10.9.-19 klo 20.05](#), ja ilmoitustaululla. Valmentautumistilaisuuksissa opettajat ottavat esiin aineen kannalta keskeisiä käytäntöjä, jotka täytyy hallita kirjoitustilanteessa sekä yleisiä virheitä. **Joka kirjoituskerta kokelaille tulee virheitä, kun vastustekniikka ei ole hallussa! OLE SIIS PAIKALLA.**

Muuta: Syventävät ja abikurssit: Oppiaineiden syventävät kurssit on merkitty kurssitarjottimeen *kursiivilla*.

Oppikirja- ja kertauskirjalainat: Aikuislukiomme **tutkintotavoitteiset opiskelijat** voivat lainata ylioppilaskirjoituksiin valmistautumista varten tarvittavia oppikirjoja ja muuta kirjallisuutta koulun kirjastosta heti abi-info I:n jälkeen. Kysy kirjastonhoitajilta apua. TVT-pajassa ovat harjoitella koneesi boottausta abittiympäristöön. Katso ajat koulun verkkosivulta tai ilmoitustaululta. Voit lanaita koulun kirjastosta abittitikon ja harjoitella myös kotona.

HUOM! Hanki ajoissa oma tietokone tarvikkeineen sekä eri kokeissa tarvittavat välineet esim. laskin, MAOL-taulukko (saa käyttää syksyn 2020 tutkintoon saakka) > **koulu ei järjestä niitä opiskelijoille, vaan jokainen hankkii itse.**

VALMISTAUTUMINEN KOKEESEEN (kaikki kokeet ovat sähköisiä; oma kone)

Tiedät, millä koneella suoritat kokeen (lainattu/oma), ja olet harjoitellut juuri kyseisen koneen käyttöä. **Koulu ei järjestä koneita, eikä tarvittavia lisälaitteita** (esim. kuulokkeet, adapteri) **kokelaille.**

- Koneen **akku on ladattu** täyteen ennen koetta. Kone on kokonaan suljettu.
- Sinulla on tarvittavat **oheislaitteet**: virtajohto, kuulokkeet ja halutessasi **langallinen** hiiri. Tarvitset mahdollisesti myös sovittimen (adapteri, usb-paikkoja oltava tarpeeksi)). Lisälaitteiden on oltava langallisia, eikä niissä saa olla yhteydenpito- tai tallennusmahdollisuuksia.
- Olet testannut, että **kuulokkeet toimivat** ja niistä kuuluu ääni.
- Osaat itse kiinnittää kaikki johdot (virtajohto, internetverkkojohto, kuulokkeet, hiiri).
- Osaat **avata koneen käynnistyslaitevalikon** ja käynnistää koneen USB-tikulta (ns. **boottaus**).
- Olet harjoitellut sähköistä yo-koetilannetta Abitilla.
- Olet tutustunut netissä sähköisen kokeen yleisohjeisiin www.ylioppilastutkinto.fi/kokelas ja koulun ohjeistuksiin peda.net/helsinki/tyk/tya/lukio/sy
- Olet tutustunut netissä etukäteen aineesi vanhoihin yo-kokeisiin esim. YLE:n abitreeneissä ja harjoitellut tehtäviä esim. kurssikokeissa
 - Osaat käyttää kokeessa tarvittavia ohjelmia (esim. LibreOffice) ja tiedät, että niillä tehty tehtävät **täytyy erikseen tallentaa** järjestelmän työpöydälle (digabi) **ja siirtää** kokeen vastauskenttään. (Mahdollisessa häiriötilanteessa ohjelmilla tekemäsi vastaukset katoavat, jos et ole niitä tallentanut tai siirtänyt vastauskenttiin).
 - Osaat tehdä Abitti-järjestelmässä kuvankaappauksen tietokoneen näytöltä.
 - Tiedät, miten näppäimistöllä kirjoitetaan @-merkki (tätä tarvitaan esim. kurssikokeissa).

Apua Abitti-järjestelmän harjoitteluun:

- Boottausharjoittelua varten **voit lainata Abitti-muistitikkuja** koulun kirjastosta.
- Koulun TVT-pajassa (tarkista ajankohta) voit harjoitella Abitti-järjestelmää. Ota oma tietokone mukaan!

TÄRKEÄÄ: Pidä yhteystietosi ajan tasalla aikuislukion kansliassa; hanki myös wilma-tunnukset!

ILMOITTAUTUMISLOMAKKEEN TÄYTTÖOHJE:

1. sivu:

- Täytä huolellisesti **ajantasaiset yhteystietosi**. On tärkeää, että koululla on aina ajantasaiset yhteystietosi. Mikäli osoitteesi ja/tai puhelinnumerosi muuttuu, **ilmoita välittömästi kansliaan**.
- Merkitse äidinkielesi (väestörekisterin mukaan).
- Laadi oma tutkintosuunnitelmasi koko tutkinnon osalta (ei ole sitova). Pohdi, miten hajautat tutkintosi – vai kirjoitatko kaiken kerralla. Vaikka suunnitelma ei ole sitova, tämä on kuitenkin tärkeä suunnitelma, jota voidaan tarvita ongelmatilanteissa! Merkitse myös, mitä olet jo aiemmin suorittanut.

2. sivu, sitova ilmoittautuminen – joka kirjoituskerta ilmoitauduttava erikseen:

- Täytä vielä kerran nimesi (myös kaikki etunimet).
- Laita rasti ruutuun sen mukaan aiotko suorittaa koko lukion päättötodistuksineen vai osallistutko kirjoituksiin ammatillisen tutkinnon pohjalta etkä saa lukion päättötodistusta.
- Valitse tutkintotyyppi: YO-tutkinto kesken, korottaja/täydentäjä, erillinen koe
- kokeet, jotka aiot tällä tutkintokerralla tehdä
- Valitse taso ja oppiaine. Pakollisista kokeista vähintään yhden tulee olla A-tason koe!
- Merkitse, onko koe tutkintosi pakollinen vai ylimääräinen koe. Äidinkieli (tai suomi toisena kielenä) on kaikille pakollinen.
- Muista mainita lomakkeen vastaanottajalle, jos YTL on myöntänyt sinulle aiemmin erityisjärjestelyjä.

SYKSYN 2019 KOEPÄIVÄT > MERKITSE MUISTIIN!

Varmista ennen ilmoittautumista, että saat esim. työpaikalta vapaata koepäiviksi. **Varaa koepäivänä kunnolla aikaa, sillä kokeiden alku saattaa viivästyä eri syistä.** Paikalla koepäivinä tulee olla **klo 8.** ja kokeet päättyvät riippuen aloitusajankohdasta normaalisti noin klo 15-15.20. Tekniset ongelmat saattavat aiheuttaa lopetusajankohtaan muutoksia. Tähän on hyvä varautua (esim. parkkimittari). Muistathan merkityksesi päivämääriä itsellesi muistiin, että **ruotsi on toinen kotimainen kieli.**

Kaikki kokeet ovat digitaalisia (sähköisiä) kokeita ja tarvitset oman kannattavan tietokoneen.

Ole paikalla klo 8! Koetilaan sisäänotto ja laitetarkistukset vievät aikaa.

KIRJALLISET KOKEET	
ma 16.9.	vieras kieli, lyhyt oppimäärä (C-kielet) englanti, ranska, espanja, saksa, venäjä, italia, portugali, latina, saame
ke 18.9.	äidinkieli, lukutaidon koe
pe 20.9.	vieras kieli, pitkä oppimäärä (A-kielet) englanti, ranska, espanja, saksa, venäjä
ma 23.9.	saamen äidinkielen koe
ti 24.9.	matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä
to 26.9.	reaali: psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia
pe 27.9.	toinen kotimainen kieli, pitkä (A) ja keskipitkä (B) oppimäärä
ti 1.10.	äidinkieli, kirjoitustaidon koe suomi toisena kielenä -koe
to 3.10.	reaali: uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede, terveystieto

Omat muistiinpanot ja muistettavaa:
